

Filosofiska fakultetsnämnden
Linköpings universitet
581 83 Linköping

Utvärdering
Ragnhild Nitzler
2002-06-18
Reg.nr 643-2256-02

Angående Högskoleverkets granskning av ämnen inom filosofiska fakulteten vid Linköpings universitet

Filosofiska fakultetsnämnden vid Linköpings universitet har, med anledning av att Högskoleverket utvärderat och ifrågasatt examensrätten i två ämnen vid Linköpings universitet, inkommit med särskild skrivelse (Dnr LiU 93/01-10). Fakultetsnämnden uttrycker i skrivelsen oro över att två av de åtta utvärderingar som har genomförts det senaste året har fått allvarlig kritik och stor publicitet. Nämnden har med anledning härav bett berörda institutioner att grundligt värdera framförda slutsatser och rekommendationer till de beslut som fattats.

Efter att ha tagit del av institutionernas skrivningar (bifogas i skrivelsen), konstaterar nämnden att Högskoleverkets granskningssystem är oacceptabelt och inger allvarlig oro. Skrivelsen avslutas med en uppmaning till Högskoleverket att ompröva besluten att ifrågasätta examensrätten i nationalekonomi och lingvistik.

I skrivelsen finns ingen antydning till oro över att det skulle ligga något i den allvarliga kritik som riktas mot utbildningarna. Den framstår enbart som en följd av påstådda brister i utvärderingarna. Någon kritik riktas inte heller mot de sex utvärderingar som erhållit positiva beslut.

Högskoleverket har noga tagit del av skrivelsen samt överlämnat den till ordförande för berörda bedömgrupper för synpunkter. Något nytt i sak har inte framkommit. De båda ordförandena vidhåller sina tidigare bedömningar och slutsatser och hänvisar till en enig bedömgrupp.

Innehållet i skrivelsen har diskuterats vid universitetskanslerns besök på Linköpings universitet den 30/5. I besöket deltog även chefen för Utvärderingsavdelningen och Högskoleverkets planeringssekreterare. Mot bakgrund av denna diskussion begränsar Högskoleverket sig till att kommentera och redovisa sina slutsatser vad gäller några mer övergripande punkter i skrivelsen.

Utvärderingarnas bristande kvalitet

Filosofiska fakultetsnämnden hävdar att utvärderingarna har ett antal kvalitetsbrister. Ett exempel på en sådan är att bedömnarna inte har förmått

uppskatta de unika karaktärsdragen i utbildningarna och att de har missat den tvärvetenskapliga forskningsanknytningen.

Högskoleverket menar att det är ett allvarligt misstroende mot den bedömaregrupp, som institutionerna själva har fått vara med och föreslå. Verket håller det för mindre sannolikt att bedömaregruppen inte skulle ha förmåga att uppfatta förekomsten av en tvärvetenskaplig forskningsanknytning. Det faller i så fall tillbaka på om och hur väl institutionerna har dokumenterat forskningsanknytningen i självvärderingarna och fört fram den i diskussionerna vid platsbesöken.

Motsvarande kommentar kan fällas när det gäller utbildningarnas unika karaktärsdrag eller profiler. I Högskoleverkets anvisningar för självvärdering och i upptaksmöten med institutionerna, uppmanas de att lyfta fram det som är särskiljande och unikt för deras utbildningar. Ansvaret faller även här tillbaka på institutionerna att beskriva utbildningarna så att karaktärsdragen tydliggörs och kan tas tillvara på bästa sätt i bedömningarna.

Nationell norm

En annan brist, hävdar nämnden, är att bedömaregruppen i nationalekonomi har ställt felaktiga krav när de förordat visst kursinnehåll för magisterexamen med djup. Här menar filosofiska fakultetsnämnden att Högskoleverket har hamnat i en värderingskonflikt och att verket försöker skapa en nationell standard i ämnet.

Det är Högskoleverkets mening att det är ämnesexperter som bäst kan bedöma kvaliteten på ett visst ämnes utbildningsinnehåll och avgöra om det är likvärdigt med innehållet på andra utbildningsorter. Högskoleverket ser därmed ingen anledning att ifrågasätta bedömaregruppens slutsatser. Högskoleverket avvisar också påståendet att verkets avsikt är att detaljstyra utbildningarna mot en nationell standard. Det är däremot verkets uppgift att reagera om grundutbildningen i ett ämne inte anses vara likvärdig mellan olika lärosäten. Vissa studenter riskerar i ett sådant läge att inte bli behöriga att antas till forskarutbildning vid andra lärosäten i landet.

Högskoleverkets bristande kvalitetssäkring

Kritiken mot hur Högskoleverket har genomfört utvärderingsprocessen tar fasta på att verket visat brist på respekt och lyhördhet för synpunkter från universitetet samt brist på kommunikation och samråd innan publicering. En förklaring till detta tillskriver nämnden Högskoleverkets uppenbara brist på kvalitetssäkring.

Högskoleverket anser till skillnad från filosofiska fakultetsnämnden att verket tar seriöst på kvalitetssäkringen. Ända från år 2000, när implementeringen av det nya kvalitetsgranskningssystemet påbörjades har verkets förhållningssätt präglats av lyhördhet och respekt inför det omfattande uppdraget att granska både grund- och forskarutbildning inom en sexårsperiod.

Frågan om hur temaorganisationen vid Linköpings universitet ska hanteras har diskuterats vid ett flertal tillfällen, såväl i samband med att medarbetare från Högskoleverket har besökt Linköpings universitet som i samtliga utvärderingar. Högskoleverket vill i det här sammanhanget påminna om verkets uppdrag att utvärdera ämnen som leder fram till generella examina och yrkesexamina. I en magisterexamen med djup granskas därför om huvudämnet motsvarar 80-poängsnivån. Verket har också varit lyhörd för temautbildningarna, och aviserat att vissa kommer att bli föremål för särskild utvärdering i ett senare skede.

Högskoleverket anser vidare att verket lyssnar till institutionernas synpunkter när det gäller faktagranskning av utvärderingsrapporten. Den skickas alltid till berörda institutioner som får viss tid på sig att inkomma med rättningsförslag, vilka beaktas. Däremot görs inte ändringar av valörer och värderingar i texten.

För att undvika standardisering och likriktning har Högskoleverket inrättat ett internationellt 'Advisory Board'. De fem utvärderingsexperter som ingår där, har nyligen besökt verket och tagit del av genomförda studier. Några externa forskare gör också studier av hur utvärderingsarbetet genomförs och uppfattas av berörda aktörer. De råd och rekommendationer som verket erhåller från olika kanaler tas tillvara och leder också till förbättringar.

Slutsatser

Filosofiska fakultetsnämnden för fram några förändringsförslag när det gäller utvärderingarna. Ett förslag som Högskoleverket redan anammat är det om att rektor/fakultetsnämnd/motsvarande ska ges möjlighet att samtala med bedömargruppen innan den lämnar lärosätet i samband med platsbesöket. Så har inte alltid skett tidigare. Därför har en sådan rutin tillförts 2002 års granskningar och en särskild tid finns inlagd på besöksschemat.

Förslaget att Högskoleverket bör se över formerna för studentmedverkan, mot bakgrund av ett antagande om att deras inflytande i utvärderingsprocessen reduceras till att tillhandahålla spridda argument, faller tillbaka på institutionerna. Högskoleverket anser att studenternas medverkan är en mycket viktig del i utvärderingsprocessen och framhåller i anvisningarna för självvärderingen att det är önskvärt att de deltar i framtagandet av självvärderingen. Institutionerna har också ett ansvar för att välja ut studenter inför platsbesöken.

Högskoleverket diskuterar formerna för studentmedverkan fortlöpande och i höst sammankallas de studenter som ingått i bedömargrupperna för att ta tillvara deras erfarenheter. Formerna för studentmedverkan behandlas också i de kontinuerliga möten som verket har med företrädare för studentkårerna i landet och i universitetskanslerns särskilda studentråd.

Högskoleverket avvisar ett samrådsförfarande kring utvärderingens resultat och bedömargruppens slutsatser. Erfarenheterna visar att bedömargrupperna liksom verkets medarbetare riskerar att utsättas för stora påtryckningar i de fall besluten är negativa.

2002-06-18
Reg.nr 643-2256-02
Sid 4

Om tiden som lärosätets ledning får på sig för att ta del av utvärderingsrapporten och Högskoleverkets förslag till beslut fram till dess att beslut fattas av universitetskanslern, kan förlängas är under övervägande. Beslut kommer att fattas innan augusti månads utgång.

Avvisar omprövning

Högskoleverket avvisar förslaget att ompröva besluten för ämnena nationalekonomi och lingvistik. I verkets beslut 2002-03-26 (Reg. Nr 643-440-01 och 643-607-01) aviseras en uppföljning i mars 2003 för nationalekonomi och i lingvistik anmodas lärosätet att inkomma med en redovisning till Högskoleverket före den 8 april 2003.

Högskoleverket är berett att göra båda uppföljningarna i oktober 2002 om Linköpings universitet så önskar. Verket återkommer i så fall med önskemål om underlag.

Sigbrit Franke

Universitetskansler

Ragnhild Nitzler

Chef för Utvärderingsavdelningen